עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

אבק רבית אינה יוצאה בדיינין ור' יוחנן אמר אפי' רבית קצוצה אינה יוצאה בדיינין א"ל התם בסברא פליגי התם בקראי פליגי דא"ר יצחק מ"ט דרבי יוחנן אמר קרא בנשך נתן ותרבית לקח וחי לא יחיה לחיים ניתן ולא להישבון רב אחא בר אדא אמר מהכא ויראת מאלהיך אני ה' למורא נתתיו ולא להישבון רבא אמר מהכא התועבות האל עשה מות יומת דמיו בו [יהיה] והוליד בן פריץ שופך דם הוקשו מלוי רבית לשופכי דמים מה שופכי דמים לא ניתנו להישבון אף מלוי רבית לא ניתנו להישבון ואמר רב נחמן בר יצחק מ"ט דרבי אלעזר דאמר קרא וחי אחיך עמך אהדר ליה כי היכי דניחי עמך ואלא במאי קמיפלגי אביי ורבא בשינוי קונה: ל"א בהני שינויי דשנינן (לישנא אחרינא) ברבית קצוצה לאביי לא מהדר רבית לרבא מהדר רבית והא אביי נמי סבר מפקינן ריבית קצוצה בדיינין דאמר אביי הדין דמסיק בחבריה ארבע (מאה) זוזי בריביתא ויהביה ליה למלוה בחנותיה גלימא דשוי חמשא בארבעה כי מפקינן מיניה ד' מפקינן מיניה והאי זוזא במתנה הוא דיהב ליה ורבא אמר חמשא מפקינן מיניה מ"ט כולה בתורת ריביתא קאתי לידיה אלא כי קא מיפלגי אביי ורבא בשינוי קונה: ת"ר כל אשר בו מום לא תקריבו מה ת"ל אם בלא תשחטו הרי כבר אמור למטה אלא מה ת"ל בל תקריבו בל תקדישו מכאן אמרו המקדיש בעלי מומין לגבי מזבח עובר משום חמשה שמות משום בל תקריבו בל תקדישו בל תשחטו ומשום בל תזרקו ומשום בל תקטירו כולו ומשום בל תקטירו מקצתו משום ר' יוסי בר' יהודה אמרו אף קבלת הדם: אמר מר אם בל תשחטו הרי אמור למטה היכן אמור דתניא עורת או שבור או חרוץ או יבלת לא תקריבו מה ת"ל אם בל תקדישו הרי כבר אמור למעלה אלא מה ת"ל בל תקריבו בל תשחטו ואשה לא תתנו מהם אלו אשים אין לי אלא כולן מקצתן מנין ת"ל מהם זריקת דמים מנין ת"ל על המזבח לה' לרבות שעיר המשתלח ולה' לרבות הוא והתניא אי קרבן שומע אני אף קדשי בדק הבית שנקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' ת"ל ואל פתח אהל מועד וגו' הראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו משום שוחטי חוץ שאין ראוי לפתח אהל מועד אין חייבין עליו משום שוחטי חוץ אוציא אני את אלו ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח שהן ראויין לפתח אהל מועד ת"ל לה' מי שמיוחדין לה' יצאו אלו שאין מיוחדין לה' אמר רבא התם מעניינא דקרא ואל פתח לרבות לה' להוציא הכא דאשה להוציא לה' לרבות טעמא דכתב קרא לה' הוא דלא מייתי שעיר המשתלח הא לא רבי קרא לה' הוה אמינא שעיר המשתלח בעל מום שפיר דמי מכדי אין הגורל קבוע אלא בדבר הראוי אמר רב יוסף הא מני חנן המצרי היא דאמר אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזווג ליה נהי דשמעת ליה לחנן המצרי דלא הוי דיחוי דלא צריך הגרלה מי שמעת ליה דילמא מייתי ומגריל אלא אמר רב יוסף הא מני ר"ש היא דתניא מת אחד מהן מביא חבירו בלא הגרלה דברי ר"ש רבא אמר לא נצרכא כגון שהומם בו ביום וחיללו על חבירו

ס"ד

(ד) כ] אבק רבית. הכא ע"י מכר כגון המוכר שדהו ואמר אם מעכשיו אתה נותן לי הרי היא לך באלף זוז ואם לגורן בי"ב מנה וברבית קצוצה קמיפלגי אביי דאמר [ד:] מהני כרבי יוחנן ורבא כר' אלעזר דהכא ליכא קרא לא הכי ולא הכי: **התם בסברא פליגי.** בתמיה קאמר. התם בקראי פליגי כו': **לחיים ניתן.** כלומר שלא יחיה ולא להשבון ואפי' לרבא מהני דהא כתיב קרא: **בשינוי קונה.** דאביי סבר שינוי שינה ועבר על דעת המקום קונה כר מהיכא דכתיבי קראי ולרבא לא קני אלא היכא דכתיבי קראי. ולא איתפרש לן דליהוי מידי בינייהו אלא מילולי דהני מיוכחא דמר אית ליה דמשום דמהני ולא מהני הוא ומר אית ליה משום טעמא דקראי. כא] וכ"ב (ה) דמצינו למימר בשינוי קונה כגון גוזל עצים ועשאן כלים למר ועשאן בגדים דלאביי קנה ואינו משלם אלא עצים ולמר ולרבא לא קנה ומשלם הבגדים והכלים וכי פרכינן לעיל [ע"א] לרבא מהא דקתני הגוזל עצים ועשאן כלים כו' לא תימא שאני התם דכתיב אשר גזל אלא הכי תימא אלא לאמרי כמאן דאמר שינוי לא קני דפלוגתא היא בבבא קמא בפרק מרובה (דף סו.) ובהגוזל קמא (שם לד.) דאיכא למאן דאמר שינוי קונה ומפיק טעמא מאשר גזל כעין שגזל ואיכא מאן דאמר שינוי לא קני ויליף מוהשיב את הגזילה מכל מקום אם כן מה ת"ל אשר גזל לומר שאינו מוסיף חומש על גזל אביו: הכי גרסי' **ל"א בהני שינויי דשנינן.** וכן האי לישנא לאישנא כנ] דשמיע לי בשינוי קונה ליכא מידי אלא זה ירושלמי וזה בבלי: **תנו רבנן אם** (ו) **כל תשחטו הרי כבר אמור למטה.** שלא ישחטו בעל מום למזבח. ולקמן מפרש לה והקטרה נמי וזריקת דמו לקמן מפרש: **א"כ מה ת"ל לא תקריבו לא תקדישו: ה' שמות.** לקמן יליף להו: (ז) **המקדיש בעלי מומין.** והקטירן כולן לעולה: **אלו אשים.** הקטרת כנ] אימורין: **לרבות שעיר המשתלח.** שהמקדישו בעל מום לוקה משום לא תקדישו: (ח) **קרבן.** בשחוטי חוץ כתיב ואל פתח אהל מועד לא הביאו וגו' להקריב קרבן לה': הכי גרסינן **אי קרבן שומע אני כו'.** ומהדר אדלעיל בתורת כהנים דקתני לעיל יכול השוחט חולין בפנים יהא חייב ת"ל קרבן על הקרבן הוא חייב ואינו חייב על החולין אי קרבן שומע אני כו' כלומר אי קרבן קא דרשת שומע אני אפילו השוחט כד] בדק הבית בחוץ יהא חייב כרת שהרי הם נקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' וגו' כלי זהב אצעדה ולמיד דהיינו למלאכת המשכן: **שאינו ראוי לפתח אהל מועד.** כגון קדשי בדק הבית שאינם ראויין לבא לפתח אהל מועד שהרי בעלי מומין הן דאמרן לעיל [ע"א] המתפיס תמימין לבדק הבית עובר בלא תעשה: **אוציא את אלו ולא אוציא את פרת חטאת.** פרה אדומה שאם שחטה בחוץ שלא כמצותה שלא ע"ג מערכתה שיתחייב כרת וכן שעיר המשתלח אם שחטו בחוץ יתחייב כרת שהרי תמימין הן דכפרה כתיב (במדבר יט) אשר אין בה מום ושעיר מרבינן ל(ליה) לעיל שלא יהא בו מום: **יצאו אלו.** אלמא כה] (ט) להוציא שעיר הוא: **התם.** דאל פתח אהל מועד מרבה כל התמימין הקדושין להתחייב עליהן בחוץ לה' תו למה לי ודאי להוציא הוא: **אבל הכא דאשה להוציא.** גבי בעלי מומין כתיב (ויקרא כב) ואשה לא תתנו מהם וגו' ומשמע העולה לאישים חייב עליו כו] מקדישו בעל מום משום לא תקדישו אבל שאינו עולה לאשים לא ואימעיט ליה שעיר הילכך לה' להוציא למה לי הא מיעטיה מואשה אלא ודאי לרבות (י) הוא: **שפיר דמי.** לאקדושיה: **הא אין הגורל.** של שם קובע אלא בדבר הראוי לשם כז] דכי מייתי ומגריל לא ידע אהי מינייהו סליק גורל של שם הילכך בעל כרחיך תרווייהו בעינן תמימין וקרא למה לי: **כגון שהומם.** לאחר הגרלה וחיללו על חבירו והוא בעל מום נמי וקמ"ל דהאי שמיללו לקי משום דהקדיש בעל מום ולהכי נקט חיללו דאי לאו דחיללו על בעל מום ליכא מלקות דלא תקדישו על הסני:

סד"א

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח. פירש"י ביומא פ' שני שעירי (דף סג:) דל"ג פרת חטאת כא] שהרי בפ' בתרא דזבחים (דף קיג.) תנן פרת חטאת ששרפה חוץ מגיתה ושעיר המשתלח שהקריבו בחוץ פטור שנאמר ואל פתח אהל מועד לא הביאו כל שאינו ראוי לפתח אהל מועד כב] ופריך בגמ' עלה ושעיר המשתלח לא ראוי לפתח אהל מועד הוא והתניא ומייתי הך ברייתא דהכא ולא גרס בה פרת חטאת כי היכי דפריך משעיר המשתלח הכי נמי הוה מצי למיפרך מפרת חטאת ואין התירוץ שייך אפרת חטאת לומשום הכי פרש"י דל"ג ליה וקשה על הא דמשני עלה בזבחים (דף קיג:) לא קשיא כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה קודם הגרלה הוה ראוי לפתח אהל מועד ואפילו הכי ממעט ליה קרא דאם הקריבו בחוץ פטור לא] והא תניא בהדיא ביומא (דף סב:) דקודם הגרלה חייב השוחטו בחוץ וי"ל דלפי המסקנא דזבחים (שם) ניחא דמסיק לא קשיא כאן קודם ודוי כאן לאחר ודוי לב] ולפי זה אפשר תרווייהו לאחר הגרלה אבל קודם הגרלה אפשר דחייב השוחטו בחוץ כי ההיא דיומא: **וקרא** למה לי כגון שהומם לאחר הגרלה וחיללו על חבירו. והוא נמי בעל מום וקמ"ל דהאי שמיללו לקי משום דהקדישו בעל מום ולהכי נקט חיללו דאי לאו דחיללו על בעל מום ליכא מלקות דלא תקדישו על הסני:

תורה אור השלם

שיטה מקובצת

הגהות הב"ח

רבינו גרשום

מוסף רש"י

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com